

دانشگاه علوم پزشکی و خدمات بهداشتی درمانی البرز مرکز آموزشی و درمانی سردار سپهر شهید حاج قاسم سلیمانی

مرکز آموزشی و درمانی

سردار سپهر شهید حاج قاسم سلیمانی

اسهال خونی

تهیه کننده: واحد آموزش سلامت

تایید کننده: کمیته آموزش بیمار

تاریخ تهیه: ۱۴۰۴

شماره واحد آموزش به بیمار: ۰۲۶۳۵۷۷۱۱۲۵

منابع: ClinicalKey, WebMD, Mayo clinic

شرح بیماری:

اسهال خونی التهاب پوشش داخلی روده بزرگ است که علل مختلفی دارد. دو دلیل عمده بروز اسهال خونی، بیماری التهابی روده و باکتری به نام شیگلا می باشد. اسهال خونی باکتریایی شیگلوز عبارت است از یک عفونت باکتریایی در لایه های سطحی پوشاننده دیواره داخلی روده ها، این بیماری در اثر تماس نزدیک فردی و به صورت همه گیری ایجاد می شود. از زمان ورود باکتری ها تا ظهور علائم 1 تا 4 روز طول می کشد.

علائم:

- دل پیچه و درد شکمی شدید
- تب بالا
- اسهال: دفعات اجابت مزاج آبکی 20 یا حتی 30 بار در روز می رسد. در ابتدای بیماری ممکن است اسهال آبکی و حجیم باشد و با پیشرفت بیماری، تبدیل به مدفوع های مکرر بلغمی خونی و کم حجم شود.
- وجود خون، مخاط یا چرک در مدفوع
- تهوع یا استفراغ
- دردهای عضلانی
- کاهش اشتها
- دفع دردناک مدفوع همراه با احساس نیاز فوری به دفع

علل شایع:

از علل شایع در ایجاد این بیماری می توان به یک نوع باکتری به نام شیگلا که به جدار روده بزرگ حمله می کند اشاره کرد.

عوارض احتمالی:

- کم آبی بدن به طور خطرناک، خصوصاً در کودکان
- در موارد نادر، باکتری ها ممکن است از مجرای گوارش به خون وارد شوند و سایر اعضای بدن را درگیر سازند، مانند کلیه ها، کیسه صفرا، کبد، قلب و مفاصل.

راه های انتقال بیماری:

مؤثرترین و مهم ترین روش انتقال، به صورت فرد به فرد و از راه مدفوعی - دهانی می باشد. اما گاهی به وسیله غذا، آب، حشرات و اشیای آلوده منتقل می شود. به طور معمول شیگلا از طریق دهان وارد دستگاه گوارش می شود و با حمله به سلول های پوششی روده بزرگ و انتهای روده کوچک، باعث ایجاد زخم مخاطی خون ریزی دهنده همراه با ترشحات التهابی می شود.

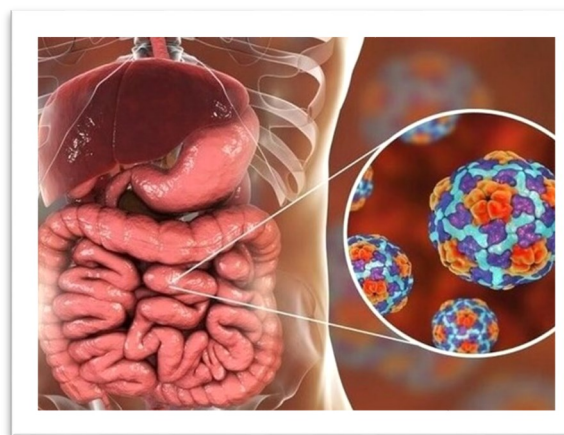
پیشگیری:

- دستان خود را پس از اجابت مزاج و قبل از دست زدن به مواد غذایی بشوید.
- بیماری که علائم اسهال خونی باکتریایی را دارد، جداسازی نماید.
- لباس های آلوده و ملحفه ها را در سطول های پوشیده و پر از آب و صابون قرار دهید تا زمانی که بتوان آن ها را جوشاند.
- در مناطقی که شیگلوز شایع می باشد، مصرف شیر مادر برای کودک توصیه می شود. شیر مادر باعث کاهش خطر شیگلوز علامت دار می شود و شدت آن را در شیرخوارانی که شیر مادر مصرف کرده اند کاهش می دهد.

- آموزش رعایت بهداشت فردی در خانواده
- سایر اقدامات بهداشت عمومی مانند اصلاح آب و فاضلاب، دفع صحیح مدفوع و رعایت بهداشت مواد غذایی.
- ◆ **تشخیص:**
- اقدامات تشخیصی ممکن است شامل بررسی آزمایشگاهی و کشت نمونه مدفوع باشد.
- ◆ **درمان:**
- اسهال خونی با درمان معمولاً در عرض 7 روز قابل معالجه است. اغلب عفونت‌های شیگلایی خفیف هستند و درمان جدی احتیاج ندارند. البته در موارد شدید، اگر درمان موفقیت‌آمیز نباشد، از دست رفتن آب زیاد از بدن، خصوصاً در شیرخواران و کودکان کم سن و سال ممکن است خطرناک باشد. اقدامات درمانی شامل موارد زیر می‌باشد:
- بستری کردن بیمارانی که شدیداً بد حال هستند.
- جایگزینی مایعات ازدست رفته، غذای کم حجم و نیز گاهی دارو.
- بیمار از بقیه بیماران جدا می‌شود. اگر بیمار یک کودک است و بستری نشده است، تا زمان پاک شدن مدفوع از باکتری نباید اجازه داد به مدرسه برود.
- برای تخفیف درد، یک صفحه گرم‌کننده یا شیشه آب داغ را روی شکم بیمار قرار دهید.
- بیمار باید مرتباً مایعات از راه سرم دریافت کند.
- در بچه‌های مشکوک به شیگلوز، حفظ آب بدن و الکترولیت‌ها به خصوص مصرف محلول او.آر.اس برای حفظ تعادل آب و الکترولیت‌های بدن ضروری است.

- معمولاً برای درمان این بیماری، به علت ایجاد عوارض استفاده از آنتی‌بیوتیک توصیه می‌شود.
- داروهای ضد اسهال را نباید بدون تجویز پزشک مصرف کرد، زیرا این داروها ممکن است مدت بیماری را طولانی کنند و اگر تاکنون مورد استفاده قرار گرفته‌اند، باید مصرف آن‌ها را متوقف کرد.

در چه شرایطی به پزشک مراجعه نمایید؟

- اگر شما یا کودکان علائم اسهال خونی باکتریایی را دارید.
- تب 5/38 درجه سانتی‌گراد یا بیش‌تر
- گلودرد، سردرد، یا گوش‌درد
- تنگی نفس یا سرفه شدید
- رگه خون در خلط سینه
- درد یا تورم شدید شکم
- خون‌ریزی گوارشی از مقعد
- درد در ساق پا یا تمام پا

- تورم مفاصل
- خون یا چرک در مدفوع
- ادرار کم یا غلیظ
- ایجاد علائم کم‌آبی بدن مانند بی‌حالی، گودی دور چشم‌ها، کاهش وزن سریع، یا خشکی پوست

علائم ابتلا به اسهال

سرگیجه

حالت تهوع و استفراغ

احساس نفخ شکم و دل پیچه

سردرد

احساس فوریت برای دفع مدفوع

تب